

Chambre des Représentants

SESSION 1958-1959.

13 MAI 1959.

PROJET DE LOI

portant approbation de la Convention internationale (n° 102) concernant la norme minimum de sécurité sociale, adoptée à Genève, le 28 juin 1952, par la Conférence générale de l'Organisation internationale du Travail, au cours de sa trente-cinquième session.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DES AFFAIRES ETRANGERES (1)

PAR M. VAN GLABBEKE.

MESDAMES, MESSIEURS,

Le projet de loi n° 178 soumis à la Chambre a pour objet l'approbation de la Convention Internationale concernant la norme minimum de la Sécurité Sociale adoptée par la Conférence Générale de l'Organisation Internationale du Travail.

Ce projet de loi comporte un article unique prévoyant que cette Convention Internationale n° 102 adoptée à Genève le 28 juin 1952 sortira son plein et entier effet.

La Convention tend à faire admettre universellement la Sécurité Sociale comme un véritable droit de l'homme et

(1) Composition de la Commission :

Président : M. Kronacker.

A. — Membres titulaires : MM. d'Alcantara, Delwaide, De Schryver, Dewulf, Lefèvre (Th.), le Hodey, Parisi, Scheyven, Schot, Van Cauwelaert, Van Elslande, Willot. — Bohy, Buset, Fayat, Huysmans, Larock, Merlot, Pierson, Tielemans, Van Eynde. — Drèze, Van Glabbeke.

B. — Membres suppléants : MM. Bertrand, Cooreman, De Gryse, Mme De Riemaeker-Legot, MM. Herbiet, Verhenne. — Dejardin, De Kinder, De Sweemer, Detiège, Housiaux. — Cooremans.

Voir :

178 (1958-1959)

— N° 1 : Projet de loi

Kamer der Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1958-1959.

13 MEI 1959.

WETSONTWERP

houdende goedkeuring van het Internationaal Verdrag (n° 102) betreffende de minimum-normen der sociale zekerheid, aangenomen op 28 juni 1952, te Genève, door de Algemene Conferentie van de Internationale Arbeidsorganisatie, tijdens haar vijfendertigste zitting.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR DE
BUITENLANDSE ZAKEN (1), UITGEBRACHT

DOOR DE HEER VAN GLABBEKE.

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

Het wetsontwerp n° 178 dat aan de Kamer is voorgelegd strekt tot goedkeuring van het Internationaal Verdrag betreffende de minimum-normen der sociale zekerheid, aangenomen door de Algemene Conferentie van de Internationale Arbeidsorganisatie.

Dit wetsontwerp bestaat uit één enkel artikel, waarin bepaald wordt dat bedoeld Internationaal Verdrag n° 102, aangenomen te Genève op 28 juni 1952, volledige uitwerking zal hebben.

Dit Verdrag strekt ertoe in de gehele wereld de sociale zekerheid te doen aanvaarden als een werkelijk recht van

(1) Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : de heer Kronacker.

A. — Vaste leden : de heren d'Alcantara, Delwaide, De Schryver, Dewulf, Lefèvre (Th.), le Hodey, Parisi, Scheyven, Schot, Van Cauwelaert, Van Elslande, Willot. — Bohy, Buset, Fayat, Huysmans, Larock, Merlot, Pierson, Tielemans, Van Eynde. — Drèze, Van Glabbeke.

B. — Plaatsvervangers : de heren Bertrand, Cooreman, De Gryse, Mevr. De Riemaeker-Legot, de heren Herbiet, Verhenne. — Dejardin, De Kinder, De Sweemer, Detiège, Housiaux. — Cooremans.

Zie :

178 (1958-1959)

— N° 1 : Wetsontwerp.

elle exprime ainsi les nouvelles tendances qui se sont manifestées en matière de Sécurité sociale, non seulement au lendemain même de la seconde guerre mondiale, mais également au cours des années qui suivirent. Ainsi, se trouve réalisé un ensemble cohérent de la réparation des risques sociaux contre lesquels le travailleur et sa famille doivent être protégés, à savoir : les soins médicaux, les indemnités de maladies, les prestations de chômage, les prestations de vieillesse, les prestations en cas d'accidents du travail et de maladies professionnelles, les prestations aux familles, les prestations de maternité, les prestations d'invalidité, et les prestations de survivants.

L'origine de cette abondante matière se retrouve dans les législations de divers pays signataires de la Convention.

Il va de soi que le degré d'évolution des Etats-Membres offre des variations importantes et c'est pourquoi la Convention ouvre largement l'accès de la sécurité sociale en permettant d'atteindre les objectifs par étapes, suivant un système prévoyant au minimum l'acceptation de trois branches de la sécurité sociale dont l'une doit obligatoirement être choisie parmi 5 branches essentielles énumérées comme suit :

- allocations de chômage;
- pensions de vieillesse;
- prestations en cas d'accidents du travail et de maladies professionnelles;
- pensions d'invalidité;
- pensions de survivants.

La Convention encourage et facilite dès lors l'établissement par chaque Etat d'un régime de sécurité sociale largement conçu, offrant un champ d'application étendu et caractérisé par un maximum d'uniformité et de simplicité.

La première partie de la Convention prévoit dans ses dispositions générales d'utiles définitions.

Les différentes branches de la sécurité sociale couvertes par la Convention font l'objet de 9 parties distinctes.

Dans la onzième partie de la Convention, on retrouve les dispositions déterminant le mode de calcul des prestations.

Le problème de l'égalité de traitement des étrangers est réglé dans la douzième partie.

Enfin, les deux dernières parties de la Convention traitent de dispositions communes énumérées dans l'exposé des motifs du projet de loi n° 178.

La Convention Internationale n° 102 définit séparément pour chaque éventualité, les personnes qui doivent bénéficier de la protection ainsi que les prestations et leurs conditions d'attribution.

Le droit d'appel, le financement et l'administration de la sécurité sociale sont également définis.

En date du 22 février 1956, le Conseil d'Etat, section de législation, deuxième chambre, saisi par le Ministre des Affaires Etrangères le 17 novembre 1955 donna un important avis comportant deux observations relatives à la Partie VI et à la Partie VIII de la Convention.

Le Conseil d'Etat estimait que la Partie VI de la Convention relative aux prestations en cas d'accidents du travail et de maladies professionnelles ne pouvait être approuvée en tant qu'elle visait la réparation des dommages résultant de maladies professionnelles. Cet avis trouvait son origine dans le fait que la loi belge du 24 juillet 1927 prévoit en son article 2 qu'un arrêté royal dresse la liste des maladies professionnelles avec mention, pour chacune d'elles, des industries ou professions où elles donnent lieu à réparation. Cette considération entraînait comme conséquence que, pour qu'un assuré puisse bénéficier des dispo-

de mens en het vertolkt tevens de nieuwe strekkingen die inzake sociale zekerheid niet alleen onmiddellijk na de tweede wereldoorlog, maar bovendien tijdens de daaropvolgende jaren tot uiting zijn gekomen. Zo wordt een samenhangend geheel tot stand gebracht inzake de sociale risico's waartegen de werknemers en hun gezinnen moeten beschermd worden, te weten : geneeskundige zorgen, uitkeringen wegens ziekte, wegens werkloosheid, wegens ouderdom, uitkeringen ingeval van arbeidsongeval en beroepsziekten, uitkeringen aan de gezinnen, uitkering wegens bevalling, wegens invaliditeit en uitkeringen aan overlevenden.

De oorsprong van deze uitgebreide materie ligt in de wetgevingen van verschillende landen die het Verdrag hebben ondertekend.

Het ligt voor de hand dat het ontwikkelingspeil van de Lid-Staten aanzienlijke verschillen vertoont. Daarom maakt het Verdrag de invoering van de sociale zekerheid mogelijk in alle Lid-Staten door het feit dat zij de doelstellingen trapsgewijze kunnen bereiken, volgens een systeem dat voorziet in de aanvaarding van ten minste drie takken van de sociale zekerheid, waarvan één verplicht moet gekozen worden onder de 5 hierna vermelde hoofdtakken :

- werkloosheidsuitkeringen;
- ouderdomspensioenen;
- uitkeringen in geval van arbeidsongeval en beroepsziekte;
- invaliditeitspensioenen;
- overlevingspensioenen.

Het Verdrag bevordert en vergemakkelijkt derhalve de invoering door iedere Staat van een breed opgevatte sociale zekerheid, met een uitgestrekt toepassingsgebied en gekenmerkt door een maximum van eenvormigheid en eenvoud.

De bepalingen van het eerste deel van het Verdrag bevatten nuttige algemene omschrijvingen.

De verschillende takken van de sociale zekerheid waarop het Verdrag betrekking heeft worden behandeld in 9 afzonderlijke delen.

Deel XI van het Verdrag bevat de bepalingen betreffende de wijze waarop de uitkeringen moeten berekend worden.

Deel XII regelt het vraagstuk van de gelijkheid van behandeling der vreemdelingen.

Ten slotte behandelen de laatste twee delen van het Verdrag de gemeenschappelijke bepalingen, die in de Memorie van Toelichting van het wetsontwerp n° 178 zijn opgenoemd.

Het Internationaal Verdrag n° 102 bepaalt voor ieder geval afzonderlijk welke personen bescherming moeten genieten, alsmede de uitkeringen en de voorwaarden van toekenning.

Het recht van beroep, de financiering en het beheer van de sociale zekerheid worden eveneens omschreven.

Op 22 februari 1956, bracht de Raad van State, afdeling Wetgeving, tweede kamer, nadat hij daartoe door de Minister van Buitenlandse Zaken was aangezocht op 17 november 1955, een belangrijk advies uit, die twee opmerkingen inhoudt betreffende Deel VI en Deel VIII van het Verdrag.

De Raad van State was de mening toegedaan dat Deel VI van het Verdrag betreffende de uitkeringen in geval van arbeidsongeval en beroepsziekte niet kon worden goedgekeurd voor zover het de schadeloosstelling inzake beroepsziekten betreft. De aanleiding tot dit advies lag hierin, dat de wet van 24 juli 1927 in artikel 2 voorschrijft, dat een koninklijk besluit de lijst van de beroepsziekten vaststelt, met opgave voor elke van de bedrijven of vakken ervan waarin ze recht geven op schadeloosstelling. Deze overweging had tot gevolg dat om aanspraak te kunnen maken op de bepalingen van de wet van 24 juli 1927, de

sitions de la loi du 24 juillet 1927, il faut qu'il soit atteint d'une maladie professionnelle reconnue comme telle par arrêté royal et, en outre, qu'il ait contracté cette maladie précisément dans une des industries ou professions classées par le Roi.

Nous estimons qu'à bon droit le gouvernement ne partagea pas cette manière de voir en invoquant entre autres la circonstance que l'O. I. T. n'avait pas entendu, en rédigeant le texte de la Convention, rejoindre une interprétation comme celle donnée par le Conseil d'Etat, étant donné que les salariés à prendre en considération, en matière de maladies professionnelles, doivent de toute évidence être ceux qui sont susceptibles d'être, un jour, exposés au risque et non ceux dont les maladies professionnelles sont réparées dans les conditions fixées par la législation. D'ailleurs, la législation belge s'applique en fait à tous les travailleurs qui pourraient être exposés au risque des maladies professionnelles. Comme le fit observer à l'époque le Ministre du Travail et de la Prévoyance Sociale, dans une dépêche adressée à M. le Ministre des Affaires Etrangères en date du 25 février 1958 :

« On ne peut pas prétendre que la législation se trouve modifiée pour s'appliquer à un plus grand nombre de travailleurs chaque fois que l'Exécutif, en application de la loi, détermine, d'après les pouvoirs qui lui sont conférés, une nouvelle maladie, une nouvelle industrie ou une nouvelle profession donnant lieu à réparation. »

La Belgique se trouve d'ailleurs dans une situation analogue à celle des autres pays signataires de la Convention n° 102, lesquels seraient dans la même impossibilité de ratifier la branche considérée, aucun pays, heureusement, ne comportant un nombre assez considérable d'industries nocives pour entraîner la possibilité que la moitié des travailleurs soit atteinte de maladie professionnelle, hypothèse que le Conseil d'Etat avait envisagée.

Par contre, le Conseil d'Etat avait dans son avis, formulé une deuxième remarque devant laquelle s'inclina le gouvernement. A l'origine, le gouvernement avait dans son projet envisagé l'approbation de l'ensemble de la Convention, à l'exclusion de la partie VIII intitulée : « Prestations de maternité ».

Le Conseil d'Etat estima que la Partie VIII de la Convention pouvait également être approuvée. C'est ce point de vue qui l'emporta.

Il est permis de conclure en faisant ressortir que le but poursuivi est atteint par le texte approuvé par l'article unique du projet de loi.

C'est dans ces conditions que votre Commission a marqué son accord sur les dispositions de la Convention Internationale n° 102 et a adopté à l'unanimité le projet de loi n° 178.

Le Rapporteur,

A. VAN GLABBEKE.

Le Président,

P. KRONACKER.

verzekerde moet aangetast zijn door een als zodanig bij koninklijk besluit erkende beroepsziekte en daarenboven deze ziekte moet hebben opgedaan in een van de door de Koning ingedeelde bedrijven of vakken.

Wij zijn van mening dat de Regering zich terecht niet zal aansluiten bij deze zienswijze door onder meer erop te wijzen dat de I. A. O. zich, bij het opstellen van de tekst van het Verdrag, niet heeft laten leiden door een interpretatie zoals die door de Raad van State gegeven; daar de loonarbeiders die inzake beroepsziekte in aanmerking moeten komen, klaarblijkelijk diegenen moeten zijn die gevaar lopen vroeg of laat door een beroepsziekte te worden aangetast, en niet diegenen die schadeloosstelling voor beroepsziekten ontvangen onder de bij de wet gestelde voorwaarden. In feite is de Belgische wetgeving trouwens toepasselijk op alle arbeiders die door beroepsziekten worden bedreigd. Zoals de Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg destijds opmerkte in een schrijven d.d. 25 februari 1958, gericht aan de Minister van Buitenlandse Zaken :

« Men mag niet beweren dat de wetgeving is gewijzigd om op een groter aantal arbeiders te worden toegepast, telkens als de Uitvoerende Macht, ter voldoening aan de wet en op grond van de haar toegekende bevoegdheden, bepaalt dat een nieuwe ziekte, een nieuwe industrie of een nieuw beroep voor schadeloosstelling in aanmerking komt. »

België bevindt zich trouwens in een soortgelijke positie als de andere landen die Overeenkomst n° 102 hebben ondertekend; ook deze zouden in de onmogelijkheid verkeren om het hier behandelde deel van het Verdrag te ratificeren, daar gelukkig geen enkel land een genoeg aanzienlijk aantal ongezonde bedrijven telt dat de helft van de arbeiders door een beroepsziekte zou kunnen worden aangetast, een onderstelling die door de Raad van State werd onder ogen genomen.

Daarnaast had de Raad van State echter in zijn advies een tweede opmerking gemaakt, waarbij de Regering zich heeft neergelegd. Aanvankelijk strekte het Regeringsontwerp tot goedkeuring van het Verdrag in zijn geheel, behoudens deel VIII getiteld : « Verstrekkingen bij moederschap ».

De Raad van State oordeelde dat ook deel VIII van het Verdrag kan worden goedgekeurd. Deze zienswijze werd ten slotte bijgetreden.

Tot besluit mogen wij zeggen dat de tekst, die in het enige artikel van dit wetsontwerp wordt bekrachtigd, aan zijn doel beantwoordt.

Derhalve betuigt uw Commissie haar instemming met de bepalingen van het Internationaal Verdrag n° 102, en neemt zij met algemene stemmen het wetsontwerp n° 178 aan.

De Verslaggever,

A. VAN GLABBEKE.

De Voorzitter,

P. KRONACKER.